

ΑΠΈΞΩ

απέξω κ. **απόξω**, επίρρ. [<απέξω <από + έξω]. **1.** έξω από κάπου: «πήγαινε να πάρεις ό,τι χρειάζεσαι απ' το σπίτι σου κι εγώ θα σε περιμένω απέξω». (Λαϊκό τραγούδι: *ποιος σου 'χει κάνει την καρδιά αστέρι, λυπημένο, πόρτα κλειστή τ' αχείλι σου κι απέξω περιμένω // γι' αυτά τα μαύρα μάτια σου τα βράδια ξενυχτάω κι απόξω από το σπίτι σου για σένα τραγουδάω*). **2.** από μνήμης: «μας είπε απέξω όλο το Αξιον Εστί του Οδυσσέα Ελύτη». **3.** η ξένη χώρα, το εξωτερικό σε σχέση με την Ελλάδα: «αυτό τ' αυτοκίνητο τ' αγόρασα απέξω». **4α.** ως ουσ. **η απέξω**, (στη γλώσσα της αργκό) η εξωτερική τσέπη του παντελονιού ή του σακακιού: «πήρε το φάκελο και τον έχωσε στην απέξω του σακακιού του». **β.** η εκτός φυλακής ζωή: «τώρα που βγαίνεις απ' τη φυλακή, να 'σαι φρόνιμος για να χαρείς την απέξω». **5α.** στον πλ. **οι απέξω**, αυτοί που δεν είναι οικείοι, συγγενείς, ο πολύς κόσμος: «δε με νοιάζει τι λένε οι απέξω για την οικογένειά μου». (Λαϊκό τραγούδι: *είμαι μάγκας, μάγκας καθώς πρέπει και να χαίρεσαι γι' αυτό και να μην ακούς για πάρτη μου τι λένε οι απέξω, καλύτερα απ' τα μάτια μου εγώ θα σε προσέχω*). **β.** που δεν παίρνουν μέρος σε κάτι, που δε συμμετέχουν σε κάτι: «όλοι οι απέξω δεν ξέρουν πόσο δύσκολο είναι να τελειώσει αυτή η δουλειά»· βλ. και φρ. απ' έξω, λ. έξω. (Ακολουθούν 21 φρ.)·

- απέξω κι από μέσα, βλ. λ. [μέσα](#)·

- βγαίνω απέξω, αποχωρώ από μια διαδικασία είτε γιατί δεν έχω τη δυνατότητα να συνεχίσω είτε γιατί υποπεύομαι πως η περαιτέρω παραμονή μου θα αποβεί σε βάρος μου: «επειδή δε μπορώ να τα βάλω με τους μεγαλοκαρχαρίες, βγαίνω απέξω απ' τον πλειστηριασμό || επειδή υποπεύομαι πως κάποιος λάκκος έχει η φάβα, βγαίνω απέξω απ' τη δουλειά»·

- βγάλε με απέξω, μην υπολογίζεις στη συμμετοχή μου, στη συνδρομή μου, στη βοήθειά μου: «στη δουλειά που θα κάνεις, εμένα βγάλε με απέξω»·

- είμαι απέξω, **α.** είμαι από ξένη χώρα, από το εξωτερικό: «εγώ δε θα υπηρετήσω εδώ το στρατιωτικό μου, γιατί είμαι απέξω». **β.** δε βρίσκομαι στη φυλακή, ζω ελεύθερος στην κοινωνία: «πέρασαν τρεις μήνες τώρα που είμαι απέξω»· βλ. και φρ. βγαίνω απέξω·

- είναι μέσα και κοιτάζει απέξω, βλ. λ. [μέσα](#)·

- έρχομαι απέξω, έρχομαι από ξένη χώρα, από το εξωτερικό: «κάθε φορά που έρχομαι απέξω, νιώθω μεγάλη συγκίνηση, καθώς πατώ το χώμα της πατρίδας μου»·

- θα του το πω απέξω απέξω, βλ. φρ. θα του το φέρω απέξω απέξω·

- θα του το φέρω απέξω απέξω, θα του μιλήσω συγκαλυμμένα, με υπαινιγμούς, με νύξεις, θα τον προετοιμάσω κατάλληλα για να του ανακοινώσω κάτι, ιδίως δυσάρεστο: «θα του ειδοποιήσω εγώ, που είμαστε και γείτονες, και θα του το φέρω απέξω απέξω για το δυστύχημα του γιου του»·

- μ' αφήνουν απέξω ή μ' αφήνουν στην απέξω, βλ. φρ. με ρίχνουν απέξω·

- μ' έχουν απέξω ή μ' έχουν στην απέξω, βλ. φρ. με ρίχνουν απέξω·

- με βγάζουν απέξω, με απομακρύνουν από κάποια δουλειά ή υπόθεση: «όταν πρόκειται για καμιά καλή δουλειά, με βγάζουν απέξω»·

- με ρίχνουν απέξω ή με ρίχνουν στην απέξω, **α.** (στη γλώσσα της αργκό) δε με συμπεριλαμβάνουν σε κάποια δουλειά ή υπόθεση, με παραγκωνίζουν: «όταν πρόκειται να κάνουν καμιά ζουμερή δουλειά, με ρίχνουν πάντα στην απέξω». **β.** μου στερούν τα διάφορα οφέλη που πέφτουν στο μερτικό μου σε μια μοιρασιά, με αδικούν: «σ' όλες τις μοιρασιές που έχουμε κάνει μέχρι τα τώρα, με ρίχνουν στην απέξω»·

- μένω απέξω, δε συμμετέχω, δεν παίρνω μέρος σε μια δουλειά, υπόθεση ή διαδικασία: «δεν έχω τόσα λεφτά γι' αυτή τη δουλειά, οπότε μένω απέξω». (Τραγούδι: *θέλω κι εγώ να παίξω κι όχι να μείνω απέξω*)·

- ρίξ' τα (ρίχ' τα) στην απέξω τσέπη, βλ. λ. τσέπη·
- το λέω απέξω απέξω, βλ. φρ. το φέρνω απέξω απέξω·
- το ρίχνω στην απέξω, (στη γλώσσα της αργκό) δε νοιάζομαι για κάτι, αδιαφορώ: «ό,τι και να συμβαίνει, το ρίχνω στην απέξω και δε στενοχωριέμαι για τίποτα»·
- το φέρνω απέξω απέξω, λέω κάτι συγκαλυμμένα, με υπαινιγμούς, με νύξεις για να βολιδοσκοπήσω τις διαθέσεις κάποιου: «όταν θέλω να του ζητήσω κάτι, πρώτα το φέρνω απέξω απέξω, για να δω τις διαθέσεις του, κι ανάλογα πράττω»·
- τον βγάζω απέξω, τον απομακρύνω από κάποια δουλειά ή υπόθεση, δεν υπολογίζω στη συνδρομή του, στη βοήθειά του: «τον τάδε τον έβγαλα απέξω, γιατί δεν έχει τις κατάλληλες γνώσεις || τον τάδε τον έβγαλα απέξω, γιατί δεν έχει λεφτά για το συνεταιρισμό»·
- του το λέω απέξω απέξω, βλ. συνηθέστ. του το φέρνω απέξω απέξω·
- του το φέρνω απέξω απέξω, του μιλώ συγκαλυμμένα, με υπαινιγμούς, με νύξεις, του προετοιμάζω κατάλληλα για να του ανακοινώσω κάτι, ιδίως δυσάρεστο: «πρόσεξε να του το φέρεις απέξω απέξω, για να μην τρομάξει ο άνθρωπος»·
- φέρνω απέξω, εισάγω από άλλη χώρα: «έφερα απέξω το αυτοκίνητό μου»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας